

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *Проект на Решение на Министерския съвет за приемане на актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура 2020 - 2027*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за приемане на актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура 2020 - 2027 (НПКНИ).

Научната инфраструктура е основен стълб на националните научноизследователски и иновационни системи на държавите членки на Европейския съюз (ЕС) и Европейското научноизследователско пространство (ЕНП) и спомага за развитието на научните изследвания и иновации в ключови за обществото и икономиката области, като здраве, околна среда, климат и др. Нейното наличие осигурява получаването на нови знания чрез обслужване на фундаменталните и приложните изследвания и дава възможност, от една страна, да се решават сложни интердисциплинарни научни въпроси, а от друга, да се комерсиализират научни резултати, създаващи нови иновативни продукти и услуги, което да подобри конкурентоспособността на страната и Европа.

Изграждането и поддържането на научни инфраструктури са задължение и основен приоритет на всяка държава членка на ЕС за изпълнението на Европейската пътна карта за

изграждане на общоевропейско научноизследователско пространство. За да могат държавите членки да отговорят на големите обществени предизвикателства, като изменението на климата или справянето с пандемии от величината на COVID-19, научноизследователските инфраструктури трябва да могат да се интегрират със съседни такива, засилвайки обмена на знания и допринасяйки за интердисциплинарните изследвания. Такъв подход би допринесъл за устойчива и ефективна екосистема на научната инфраструктура и като цяло за по-устойчиво общество.

Първата Националната пътна карта за научна инфраструктура е разработена през 2010 година като част от усилията на страната ни за пълноценно участие в ЕНП и осигуряване на привлекателна среда за българските и чуждестранните изследователи да работят и развиват научна дейност у нас. Пътната карта се обновява регулярно (на всеки 3-4 години), за да се отчетат променените условия и новопоявилите се възможности.

Актуализации на стратегическия документ са правени през 2014 г. и 2017 г., като това е трето нейно актуализирано издание и обхваща периода 2020 - 2027 г. През 2019 г. след международна научна оценка на постъпилите проектни предложения за включване в НПКНИ по методика, разработена на база критериите на Европейския стратегически форум за научна инфраструктура (ЕСФНИ), бяха избрани 12 нови обекта. Така настоящият актуализиран вариант на Пътната карта съдържа общо 50 обекта (в т.ч. 15 Центрове по компетентност (ЦК) и Центрове за върхови постижения (ЦВП), изграждащи се по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“) с различни области на въздействие, обхващащи енергетика; околна среда и екология; биотехнологии, биомедицина, здраве и храни; физика и инженерни науки; аерокосмическа и отбранителна индустрия; социални и културни иновации, информационни и комуникационни технологии, вкл. и електронна инфраструктура.

НПКНИ изпълнява политиките и мерките, залегнали в Националната стратегия за развитие на научните изследвания (НСРНИ) и Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС), и отговаря на потребностите от все по-голяма информираност на обществото за работата на учените и от обществено признание на техните постижения с цел насърчаване младите хора да започнат кариера в областта на науката.

Настоящата актуализация има следните основни цели:

- ✓ Да действа като референтен стратегически документ от национално значение, който дава насоки и приоритет за развитието на бъдещите и вече изградените инфраструктури от стратегическо значение и тяхното международна интеграция;

- ✓ Да създаде рамкови условия за единни стандарти за достъп и ползване на инфраструктурите;
- ✓ Да подобри ефективността на системата от научни инфраструктури в страната и да намали фрагментацията в научноизследователската екосистема;
- ✓ Да допринесе за увеличаване участието на българската научна общност и бизнес в различните стълбове и тематични области на бъдещата Рамкова програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“;
- ✓ Да допринесе за обучението на младите специалисти чрез лесен достъп до различните инфраструктури с цел да ги насърчи да започнат кариера в областта на науката;
- ✓ Да се създаде благоприятни условия за осъществяването на иновационна дейност и генериране на добавена стойност чрез научни изследвания на най-високо равнище чрез улесняване достъпа на индустрията до научната инфраструктура.

Реализацията на настоящата НПКНИ в контекста на новия програмен период и „България 2030“ е планирана на три етапа:

Първи етап: „Увеличено участие в „Хоризонт Европа“, интернационализация и изграждане на национален капацитет (2020 – 2023 г.)“ - в рамките на този етап акцентът е върху изграждането и поддръжката на съществуващите обекти, вкл. ЦВП и ЦК. През първите години на този период част от обектите се очаква да участват в конкурсни процедури за изграждане на инфраструктура по програми на Европейския фонд за регионално развитие, Европейския фонд за възстановяване и развитие и други финансиращи програми;

Втори етап: „Изграждане на връзката с иновациите (2024 – 2025 г.)“ - в рамките на този етап фокусът ще бъде върху развитието на инфраструктурите и оценката на тяхната ефективност и ефикасност от гледна точка на предлаганите услуги, потенциал за привличане на ползватели от бизнеса и потенциал за постигане на устойчивост и самостоятелност;

Трети етап (2026 - 2027) - основните дейности ще бъдат фокусирани върху трансфера на технологии, клъстериране и превръщане в технологични инфраструктури, привличане на чуждестранни учени и фирми, както и създаване на привлекателна среда за привличане на потребители и за кариерно развитие на учени, вкл. и създаване на дигитален достъп до предлаганите от инфраструктурните обекти услуги.

Основното изпълнение на Пътната карта и изграждането на отделните изследователски комплекси ще бъдат обект на постоянен национален и международен мониторинг и оценка. На национално ниво се запазва осъществяването на мониторинга от Постоянен комитет за изпълнение и мониторинг на НПКНИ.

Финансовото обезпечаване на НПКНИ предполага ефективно и интегрирано използване на наличните национални и европейски средства. В тази връзка е необходимо прилагането на комбинирано финансиране и по-специално чрез целево финансиране от държавния бюджет, Европейските структурни и инвестиционни фондове или от други финансови източници, които могат да привлекат.

Предложеният проект на акт следва да окаже въздействие върху държавния бюджет, което е видно от приложената финансова обосновка съгласно чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Решение на Министерския съвет за актуализиране на Националната пътна карта за научна инфраструктура беше публикуван на основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет, и на неговата администрация на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет като получените бележки и коментари са взети под внимание. Проектът на актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура 2020 - 2027 отразява и препоръките на Европейската комисия за формулиране на конкретни политически решения и финансови ангажименти относно развитието на научната инфраструктура и научния потенциал на страната.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проект на Решение за актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура 2020 - 2027.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката